

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційне дослідження Лоу Яньмей
«Формування музично-інтелектуальних умінь здобувачів вищої освіти
в процесі фортепіанної підготовки»

подане на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Актуальність дисертаційного дослідження Лоу Яньмей зумовлена тим, що сучасний курс розвитку суспільства передбачає підвищення уваги до всебічної реалізації інтелектуального і творчого потенціалу людства. В умовах стрімких соціоекономічних змін і суспільних перетворень така складова психіки як інтелект зумовлює здатність до швидкого і мобільного пристосування і необхідної перебудови, зокрема в контексті професійної ефективності. Інтелект людини виступає як ресурс, що забезпечує здатність діяти розумно, раціонально, долати перешкоди, винаходити найбільш ефективні механізми вирішення поставлених задач. Інтелект як складова професіограми фахівців будь-якої галузі є фундаментальною основою, яка дозволяє адекватно відображати і перетворювати професійний досвід, мислити, навчатись, аналізувати, оцінювати свої професійні переваги. Тому розвиток інтелектуальних здібностей стає одним із головних пріоритетів еволюції освітнього простору, зокрема у галузі мистецької педагогіки.

У своїй роботі дисертантка актуалізує проблему формування музично-інтелектуальних умінь здобувачів вищої освіти як відображення сучасних тенденцій підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва та викладачів закладів спеціалізованої мистецької освіти, що ґрунтуються на креативному баченні організації освітнього процесу. Такий підхід передбачає не тільки оволодіння високим рівнем теоретичної та музично-виконавської підготовки, а й налаштування здобувачів на активний, автономний пошук ефективних шляхів удосконалення мистецько-освітнього процесу, на розробку та доцільне застосування авторських методик, на ефективне виявлення причинно-наслідкових зв'язків під час пошуку оптимальних рішень у процесі розв'язання проблемних ситуацій. З урахуванням теоретико-методичних засад фортепіанної підготовки, Лоу Яньмей слушно наголошує на необхідності інтелектуалізації діяльності майбутніх учителів музичного мистецтва, адже саме фортепіанна підготовка має значний потенціал щодо формування музично-інтелектуальних умінь здобувачів вищої мистецької освіти.

У вказаній проблематиці авторка наголошує на певні суперечності, а саме: між суспільними вимогами до здобувачів вищої освіти і репродуктивним форматом масової викладацької практики, між наявністю можливостей інтелектуалізації музично-освітнього процесу і браком обґрунтованих і систематизованих методик, між наявністю досліджень відповідної проблематики і нездатністю освітньої системи до вимірювання кінцевого результату інтелектуальної діяльності в процесі інструментально-виконавської підготовки здобувачів вищої освіти.

Оцінка наукового апарату роботи показала, що він визначений логічно і обґрунтовано, його елементи сформульовані коректно і узгоджені між собою. Відповідно до мети дослідження пропонується наукове розв'язання чотирьох задач, які поєднуються теоретичне осмислення, методологічне обґрунтування та

експериментальну перевірку розробленої інноваційної методики, спрямованої на формування музично-інтелектуальних умінь здобувачів вищої освіти з урахуванням специфіки фортепіанної підготовки. Високий рівень теоретичного дослідження об'єкту та предмету дисертації підтверджується опрацюванням 283 наукових джерел, з яких 88 іноземними мовами. На основі наукової рефлексії опанованої джерельної бази Лоу Яньмей на високому професійному рівні розв'язала дослідницькі завдання, а саме: виявила специфіку музично-інтелектуальних умінь у сучасному науковому дискурсі, визначила зміст та структурні компоненти музично-інтелектуальних умінь здобувачів вищої освіти в процесі фортепіанної підготовки, обґрунтувала методологічні та методичні засади формування музично-інтелектуальних умінь у здобувачів вищої освіти в процесі фортепіанної підготовки, визначила критерії та показники оцінювання рівня сформованості музично-інтелектуальних умінь, а також експериментально перевірила ефективність запропонованої авторської методики.

Вирішенню перших двох задач авторка присвятила перший розділ дисертаційного дослідження. Лоу Яньмей ретельно дослідила сутність і зміст феномену «музично-інтелектуальні вміння» і запропонувала власне його і трактування як психічного та розумового новоутворення, у якому закріплюється набутий художньо-аналітичний, музично-виконавський досвід та реалізується можливість постійного використання означених музично-інтелектуальних умінь під час сприйняття, інтерпретації та створення музичного тексту. Акцентовано увагу на тому, що доцільно виокремлювати чотири групи музично-інтелектуальних умінь: музично-інтенціональні, когнітивно-продуктивні, адаптивно-варіативні, художньо-рефлексивні. Крім того визначено компонентну структуру музично-інтелектуальних умінь. Означена компонентна структура своєю цілісністю репрезентує основні атрибутивні характеристики досліджуваного феномену саме в контексті фортепіанної підготовки здобувачів вищої освіти – майбутніх учителів музичного мистецтва і викладачів спеціалізованих мистецьких шкіл. До складових досліджуваного конструкту входять інтенціонально-ціннісний, музично-когнітивний, адаптивно-діяльнісний та художньо-організаційний компоненти.

Другий розділ рецензованої роботи присвячується обґрунтуванню методологічних та методичних засад формування музично-інтелектуальних умінь у здобувачів вищої освіти в процесі фортепіанної підготовки. До істотних наукових результатів означеного розділу можна віднести побудову методологічної бази дослідження на основі п'яти наукових підходів – феноменологічного, художньо-ментального, міждисциплінарного, системного і процесуально-діяльнісного, і відповідних педагогічних принципів формування музично-інтелектуальних умінь, які зумовили досягнення високого рівня наукової обґрунтованості отриманих результатів. На увагу заслуговує обґрунтування педагогічних умов і методів формування музично-інтелектуальних умінь відповідно до чотирьох етапів формування досліджуваного феномену: усвідомлено-професійного цілепокладання, пошукового змістотворення, адаптації досвіду та конструктивно-особистісної рефлексії.

У третьому розділі дисертаційного дослідження Лоу Яньмей висвітлила результати діагностики рівня сформованості музично-інтелектуальних умінь через відповідні критерії та показники. Констатувальний етап експерименту

показав переважання у респондентів низького, пасивного рівня сформованості досліджуваного феномену. Формувальний експеримент і реалізація авторської методики забезпечила значні позитивні зміни щодо рівнів сформованості музично-інтелектуальних умінь здобувачів вищої освіти в процесі фортепіанної підготовки. Безсумнівною є репрезентативність і значущість кількісних та якісних результатів дослідження. Одержані результати (зокрема підвищення кількості здобувачів зі свідомим, високим рівнем сформованості музично-інтелектуальних умінь з 9,4% до 37,5% в експериментальній групі) демонструють обґрунтованість викладених теоретичних позицій, ефективність розробленої методики і підтверджуються методом математичної статистики, що свідчить про високий рівень виконання поставлених в роботі наукових завдань.

Ураховуючи безумовну якість, теоретико-методичну обґрунтованість дисертаційного дослідження, і оцінюючи роботу Лоу Яньмей позитивно, вважаємо за доцільне висловити деякі зауваження дискусійного характеру:

1. У ключовому визначенні дисертантка тлумачить музично-інтелектуальні вміння через категорію досвіду. Доцільно було б більш ґрунтовно розкрити наукову феноменологію досвіду в контексті його прояву в музично-інтелектуальних вміннях.
2. У цілому схвалюючи ретельність і детальність висвітлення результатів теоретичного дослідження в першому розділі дисертації, вважаємо за доцільне вказати на деяку переобтяженість теоретичних викладок першої частини роботи.

Висновок: дисертаційна робота на тему «Формування музично-інтелектуальних умінь здобувачів вищої освіти в процесі фортепіанної підготовки» є оригінальним, завершеним дослідженням, актуальним в сучасних умовах розвитку мистецької освіти. У роботі Лоу Яньмей продемонструвала науково обґрунтовані результати, кваліфіковано виконала всі поставлені наукові завдання, показала володіння методологією наукових досліджень щодо продукування результатів високого рівня новизни і практичної значущості. За змістом та отриманими результатами рецензована кваліфікаційна наукова праця відповідає чинним вимогам п. п. 6, 7, 8, 11 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її авторка Лоу Яньмей заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Рецензент:

Кандидат педагогічних наук, доцент,
декан факультету музичної та
хореографічної освіти
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»

